

Система „Знамогика“

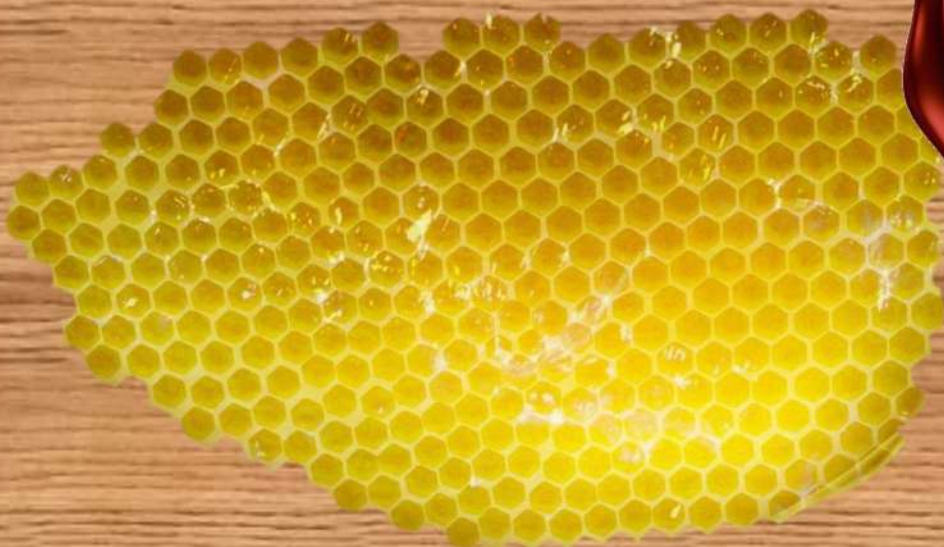
БЪЛГАРСКИ

ЕЗИК

Учебна тетрадка

№2 за II клас

Как се пише (1)

Има ли грешки в съобщенията? Поправи ги.

Напиши вярно съобщение.

Писки дългото здравие.

Ще урганизира
похищение на колежната

елка

Тази фотер във Вила

Вилекула.

Всички деца в града
сърдечно гъбре годши.

Сложете си топки

~~грешки!~~ грешки!

СЛЕДВАЙ СЛЕДАТЪ
И Я ИЗЯ!

Да, не е лесно да напишеш вярно дума,
особено ако гласната в нея не е под ударение.
Затова е добре човек да знае правилата за
правописна проверка.

Например: *следа – следвам*

добре – Добрър ден!

Аника, как
разбра, че
така се пише?

Много просто!
Потърсих думи
за проверка, в
които гласната
да е под
ударение.

Да поиграем на нещотърсачи на думи за проверка. Огради вярната буква, след като откриеш и напишеш вдясно думата за проверка.

п ъ/а тека _____

к о/у жух _____

л е/и сица _____

п е/и тел _____

т а/ъ га _____

м о/у ряк _____

р а/ъ кавица _____

св е/и тулка _____

Коя е думата за проверка? Поста̀ви ударенията на всяка от думите. Подчертай думата за проверка.

купувам - купувач, покупка

пчела - пчели, пчелен

въже - въжета, въжен

мириша - миризма, мирис

баща - бащи, бащина

ботуш – боти, ботуши

стъкло – стъклен, стъклар

кравар – крава, краварче

коза – козе, козар

учебник – уча, учебен

роса – роси, росен

ръце – ръчен, ръка

ухо – ушен, уши

око – очила, очен

уста – устен, усти

вода – воден, водолаз

скала – скален, скалист

Къде е Е и къде е И? Попълни. Напиши думи за проверка.

вел_кан ч_стач _____

бел_г зел_нина _____

Къде е А и къде е Ъ? Попълни.

п_тека д_рво _____

ч_совник ц_рица _____

Къде е О и къде е У? Попълни.

г_ра п_ле _____

_хо _ченик _____

кравар – крава, краварче

коза – козе, козар

учебник – уча, учебен

роса – роси, росен

ръце – ръчен, ръка

ухо – ушен, уши

око – очила, очен

уста – устен, усти

вода – воден, водолаз

скален – скала, скалист

Къде е Е и къде е И? Попълни. Напиши думи за проверка.

вел_кан ч_стач _____

бел_г зел_нина _____

Къде е А и къде е Ъ? Попълни.

п_тека д_рво _____

ч_совник ц_рица _____

Къде е О и къде е У? Попълни.

г_ра п_ле _____

_хо _ченик _____

Има случаи, в които не може да се намери дума за проверка. Тогава единственото пособие, което дава достоверна информация, е речникът.

Кой речник трябва да използваме?

Редактирай текста. В него се срещат различни изговорни особености? Как се наричат те?

Д_____Т Кой и къде говори така?

Кои правописни норми са нарушени? Открий ги.

Ималу идно времи идна бабъ Ягъ. Она многу удичала дъ плаши малките дица. Сутрин пулитала над гръда и са углеждала. Зъчуела ли да гуворът дитса, тутакси обръштала митлътата нататак. Ного са сърдела на шумните и невъспитъните. Затуй дитсътата стужали до пристилките на маиките си и ного слушъли. Ама сига вечи я няма...

Как се пише (2)

Казва се „приятел пръв“,
но защо е той такъв?
Затова, че пръв полита
в огъня да те спаси;
пръв и без да се запита
прав ли си, или не си;
пръв за теб леда пролазва;
пръв за теб пролива кръв —
ето за това се казва,
че приятелят е „пръв“!

(Валери Петров, Бяла приказка)

Звучна или беззвучна съгласна трябва да
употребим? Виж примера и направи проверката.

Пример: пръв – първи прав – правда, кръв – кървав

враг – _____, труд – _____, мъж – _____,
кафез – _____, боб – _____ поп – _____,
трап – _____ зъб – _____, роб – _____

Колко модела за проверка откри? От какво зависи
изборът на модел? _____

Напиши на реда думите за проверка на следните думи:

плик, миг, млад, вход, пет, зъб, студ

хубав, жираф, пантоф, праг, прав, блок

друг, строг, мрак, влак, мраз, изкоп

С коя дума може да провериш правописа на дадената дума? Подчертай я.

град – градове   градски   градче

звук – озвучавам   звукове   отзвук

народ – народен   род   изрод

прав – поправка   справка   правило

кръг – окръжност   закръглявам   окръг

вик – навик   извика   повик

крак – разкрачен   прекрачвам   крака

смок – смокове   смуча   изсмуча

брак – брачен   бракове   избрах

знак – означавам   знаци   знакова

дръж – държа   поддръжка   задръж

На кой ред всички думи са написани правилно?
Маркирай с ✓ .

- жълъд   жераф   жираф
- слуз   влез   прорез
- кодка   влог   чрез
- полог   лотка   залог

На кой ред има допусната правописна грешка?
Маркирай с кръстче.

- лъв   рет   блед
- багаж   съсед   плаж
- строг   лъв   остров
- съд   струг   облог

Напиши вярната буква и думата за проверка.

сня__ - _____

носоро__ - _____

чарша__ - _____

ле__ - _____

зале__ - _____

лебе__ - _____

мири__ - _____

строе__ - _____

хля__ - _____

висо__ - _____

ори__ - _____

дълъ__ - _____

сладоле__ - _____

тарале__ - _____

апети__ - _____

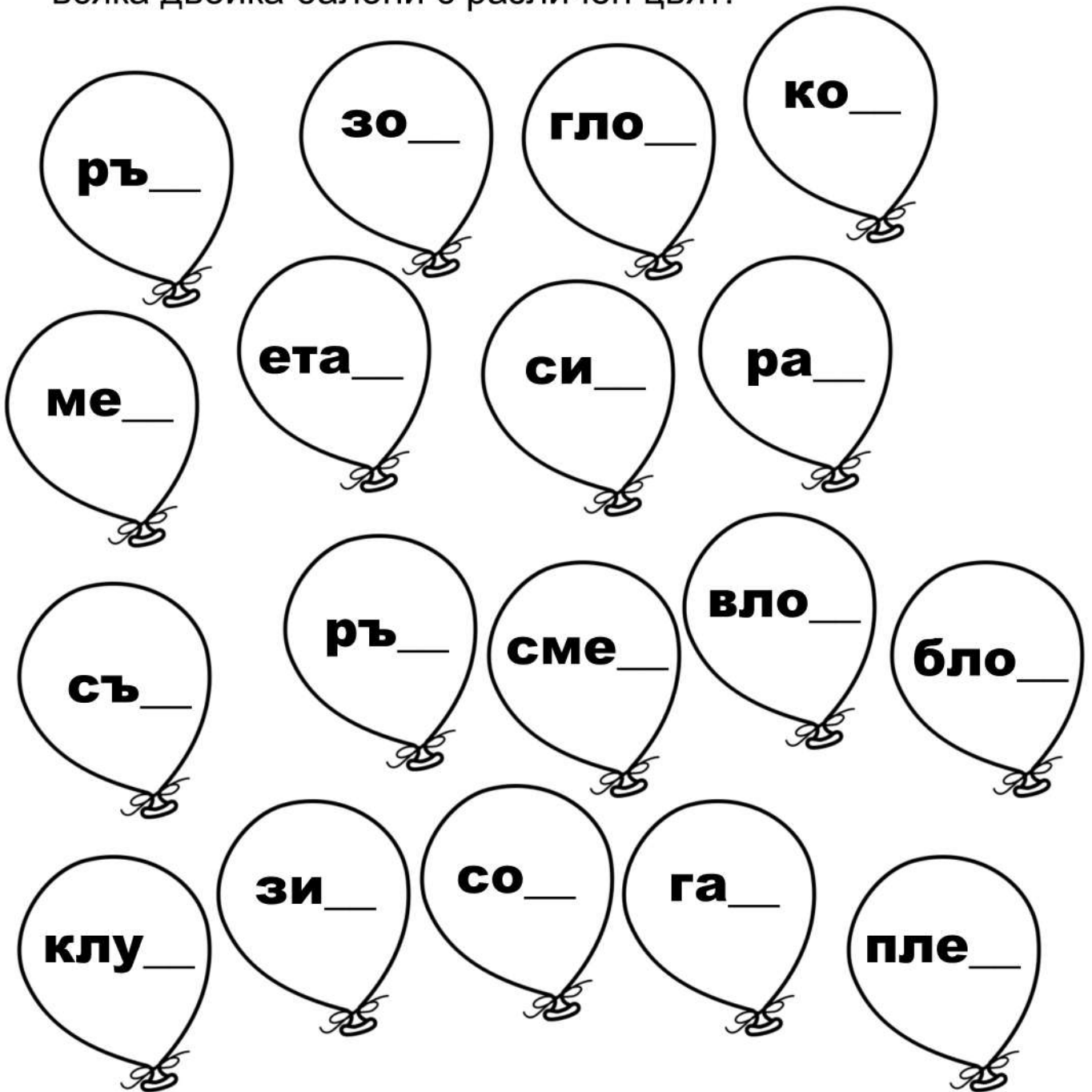
братовче__ - _____

шокола__ - _____

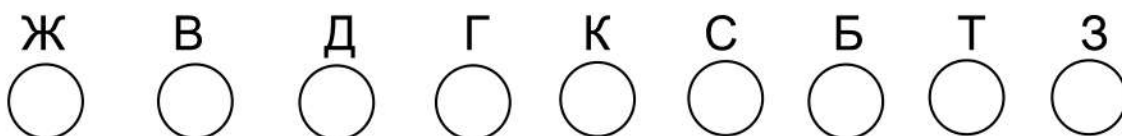
вно__ - _____

Свържи балоните по двойки (думи, в които трябва да напишем една и съща буква). Оцвети всяка двойка балони с различен цвят.

В какъв цвят оцвети балоните с...

Прочети правилото, виж примерите и попълни
вярната съгласна.

- ✓ Когато съмнителната съгласна се намира в
средата на думата, проверяваме чрез дума, в
която след нея има гласна.

дума	проверка
кни__ка	книжен книжарница
мра__ка	мравуняк мравешки
вра__че	врабец врабешки
прика__ка	приказвам приказен
сла__киш	сладък сладост
яго__ка	ягоди ягодов
гъ__ка	гъби гъбен
лива__ка	ливада ливаден
джо__че	джобове джобен
гль__ка	гълтам гълтач
гла__ка	гладък изгладен
пра__ка	изпратен пратили
пле__ка	плета плетеница
гле__ка	гледам гледище

слу__ба

служи

служебен

гъ__ка

гъсок

гъсоче

вър__ка

вързан

вързоп

гу__ка

гуша

сгушен

гре__ка

греша

грешен

При тези случаи е нужна проверка с речник:

тетраДка тръСкам блъСкам теФтер иСкам
пръСкам приТча хръТка будКа Здание
дуПка плаТка праШка

Попълни думата с противоположно значение.

Велин беше болен, но вече е .....

Пчелата е работлива, а ленивецът е .....

Вълкът е смел, а заекът е .....

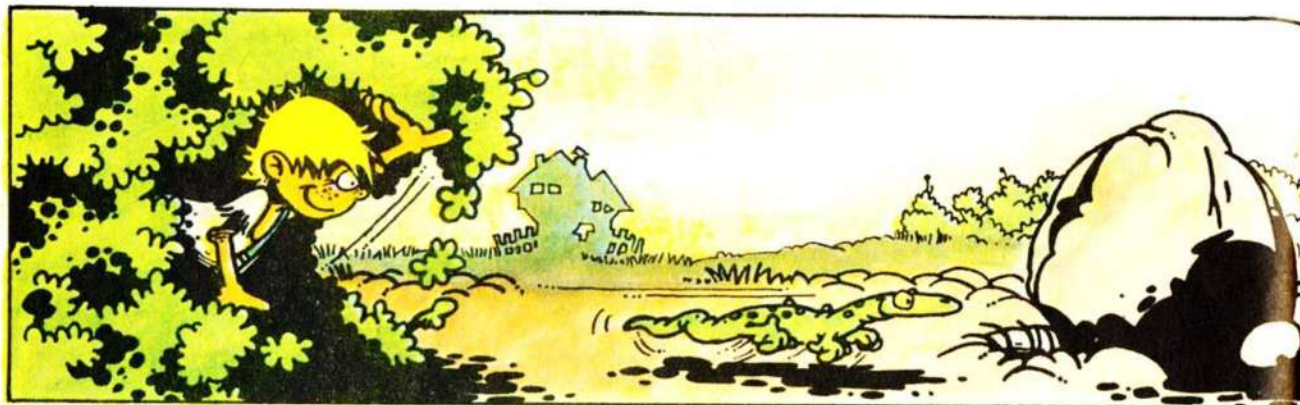
Вчера денят беше облачен, а днес е .....

Памукът е мек, а камъкът е .....

Великанът е грозен, а принцът е .....

Магьосникът е стар, а момъкът е .....

Как се пише (3)

сп. „Дъга“

Ян Бибиян се наведе, взе един голям камък, дебнешком пристъпи няколко крачки и хвърли към гуцера. Макар че камъкът падна близо до зеленото животно, то не се уплаши. Тогава Ян Бибиян реши да го улови жив. Той почна да се приближава към него и да говори тихо:

Аз съм Ян Бибиян,
аз съм малък като залък,
силен като великан.

Но гуцерът не дочака да се протегне към него мръсната ръка на Ян Бибиян, а изви гъвкавото си тяло и побягна.

Образувай мн. ч. на думите *залък* и *малък*.

Какво се случва с Ъ, когато се образува думата в мн.ч.? _____

Провери какво се случва с Ъ, като образуваш форма за мн.ч. на всяка от следните думи:

близък – _____

ловък – _____

гладък – _____

сладък – _____

тежък – _____

Напиши правилото за писане на думи с Ъ в края на думата.

Образувай формата за множествено число на:

отрязан – _____

беязан – _____

варосан – _____

захаросан – _____

тропосан – _____

прахосан – _____

изплакнат – _____

подметнат – _____

разочарован – _____

Изпада ли А в края на думата? _____

Ако се съмняваме дали да напишем А или Ъ в края на думата, какво трябва да направим?

камък – _____

замък – _____

пламък – _____

подарък – _____

Запомни! Изключения правят съществителните имена от м.р., ед.ч., които завършват на –ък. Независимо че запазват гласния си звук в края на думата, във формата за мн.ч. те се пишат винаги с Ъ.

А или Ъ?

1 об__л
кръг__л
закъс__л
смуг__л

засук__л
усук__н
засвирук__л
изчак__л

2 рек__л
крем__к
донес__л
отсяк__л

потом__к
обляк__л
обрас__л
затруп__н

3 ряд__к
ряз__к
заряз__л
поряз__л

отряз__л
обляк__л
събляк__л
довляк__л

4 вляз__л
сляз__л
довляк__л
повляк__л

пресметн__л
преметн__л
прегълтн__л
избут__л

5 белос__л
тропос__л
миряс__л
умирис__н

погледн__л
прогледн__л
съглед__л
троняс__л

сп. „Дъга“

Какво се случва после? Виж в приложението.

Как се пише (4)

Калоян ти е приготвил едно интелектуално предизвикателство: да намериш мястото на тези думи в изреченията.

Думи: радост, хубост, дързост, твърдост, решителност, близост, сладост.

- В _____ до къщата имаше парк.
- Понякога е нужна _____, за да излезеш от обичайното и да навлезеш в непознатото и загадъчното.
- Момата прояви _____ и не отстъпи на уговорките на дракона.
- Тази баклава горчи чак от _____.
- Девојка с такава _____ той не бе виждал през живота си.
- Децата заподскачаха от _____, като разбраха за екскурзията.
- Той събра цялата си _____ и потегли към върха с твърдото намерение този път да го покори.

Подчертай еднаквата част във всяка от попълнените думи. По какво си приличат тези думи?

Дай 3 примера за други подобни на тях думи. Образувай с тях изречения.

1. _____
2. _____
3. _____

Образувай думи по схемите.

В
Ч
Ж

→ ЕСТ

КР
Р
Г

→ ЪСТ

К
Г
Т

→ ОСТ

СМЕЛ
ГОРД
МЛАД

→ ОСТ

МОТОР
БАГЕР
БАЛЕТ

→ ИСТ

Когато произнасяме или слушаме тези думи в разговорната реч, обикновено не произнасяме или не чуваме Т-то в края на думата. Как да сме сигурни, че една дума завършва на –СТ, а не на –С? Как да разберем, например, дали да напишем *кос* или *кост*?

Да проверим по един изпитан начин:

кос – *косове*, *Косе-Босе*

кост – *кости*, *костен*

Как проверихме? Напиши правило за правопис на думи, завършващи на –СТ.

-С или -СТ? Напиши думи за проверка.

ръ__ – _____

мо__ – _____

мъ__ – _____

бо__ – _____

пръ__ – _____

ве__ – _____

про__ – _____

гну__ – _____

ло__ – _____

ри__ – _____

но__ – _____

ба__ – _____

кла__ – _____

вла__ – _____

обла__ – _____

Аз, ти, той...

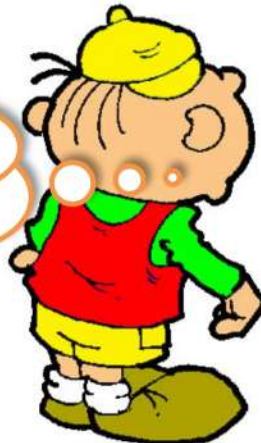
Ааа, не! Ти вече брой!
Аз съм на ред!

Сега аз броя:
Онче-бонче...

Вие и двамата вече бяхте! Не е честно!

Попълни таблицата, като довършиш глаголите.

Лице	Единствено число	Множествено число
1-во лице	Аз бро__	Ние бро__м
2-ро лице	Ти бро__	Вие бро__
3-то лице	Той бро__	Те бро__
	Тя бро__	
	То бро__	

Образувай изречение с формата на глагола *броя* за 3-то лице, множествено число, която да обяснява ситуацията.

Подчертай с две линии (==) глаголите в изреченията.
Попълни формите на глаголите в таблиците.

*Ина пее с красив глас. Яни свири на пиано. Тони
разказва интересни истории от последното си
приключение. Мони отговаря на въпроси от публиката.*

Лице	Единствено число	Множествено число
1-во лице	Аз _____	Ние _____
2-ро лице	Ти _____	Вие _____
3-то лице	Той _____	Те _____
	Тя _____	
	То _____	

Лице	Единствено число	Множествено число
1-во лице		
2-ро лице		
3-то лице		

Лице	Единствено число	Множествено число
1-во лице		
2-ро лице		
3-то лице		

Лице	Единствено число	Множествено число
1-во лице		
2-ро лице		
3-то лице		

Преразкажи текста така, сякаш действието се извършва сега.

И тогава Перк подскочи, залая и размаха опашка, като се опитваше да близне Пипи по косата и по челото, и по бузките, и те се затъркаляха заедно из преспите, докато Перк вече не беше черно тъжно куче, а едно весело, бяло куче, чиято козина беше пълна със сняг. Пипи влезе тичешком във Вила Вилекула, за да вземе две големи парчета месо, които Перк изяде вместо сметанова торта, а за пиене получи голяма купа с мляко. Той се радваше от все сърце и цяла вечер се шмугваше ту навън, ту вътре в снежната колиба сред децата, като от време на време събаряше по някое парче сметанова торта в радостната суматоха.

Подчертай с две черти глаголите в твоя преразказ.
Извади ги и определи рода и числото им.

Цялата история с Пипи и Перк може да намериш в Приложение 1.

Един друг разговор

... – Да, прав си. Тази година желаещите ще са повече, защото миналата година беше страхотно и сега ще е конкуренция!

– Дано само не ни изпреварят! Някак си мълвата бързо се разпространява по безжичния телефон.

– Да, знам...
– Пиши, ако научиш нещо.

☀ Как се наричат тези картинки?

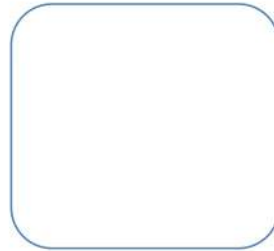

☀ За какво се използват?

☀ Какво означават последните 2?

☀ На какъв език са написани?

- ☀ Ти какви чужди езици учиш? Направи емотикони на тях със същото съдържание.

- ☀ Създай необходими за кратко послание или отговор емотикони на български език.

Попълни таблицата.

	НЯ-	НИ-
кой	<i>някой</i>	<i>никой</i>
къде		
какво		
как		
колко		

Кога използваме думите от първата колона?*

- Когато питаме;
- Когато не сме сигурни за човека, мястото, начина, количеството или друго;
- Когато казваме, че няма човек, място, начин, количество или друго.

Кога използваме думите от втората колона?

- Когато питаме;
- Когато не сме сигурни за човека, мястото, начина, количеството или друго;
- Когато казваме, че няма човек, място, начин, количество или друго.

В коя част на думата е разликата? _____

С шест от думите в таблицата образувай изречения.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

* Може да избереш повече от един отговор.

Проект: Комикс

Запознай се с Дарко. Той е герой от комикс. Какво е комикс?

Комиксите са разкази в картинки. Те са любимо четиво на много хора – и малки, и големи. Причината? Каква според теб е причината?

Да, много и интересни анимирани картинки, малко текст, вълнуваща история, неочаквана развръзка... Някои от тях са създадени върху популярни литературни произведения.

Всеки комикс държи под напрежение до последната картинка. Някои комикси съдържат предизвикателства за въображението или мисленето на читателите. Нашето предизвикателство към теб също ще е интелектуално:

1. Да покажеш уменията си да нарисуваш случка в серия от картинки.
2. Да съумееш да съчиниш репликите на героите (думите на героите, когато те разговарят помежду си), както и какво мислят. Тези думи трябва да са кратки, за да се съберат на картинката на комикса.
3. Да оформиш комикса в книжка.

И така, измисли си история в картинки. Постарай се да е интересна и вълнуваща и за другите. Как ще разбереш това? Като дадеш своята готова книжка на друго дете (а то ще ти даде своята, разбира се) и видиш неговата реакция.

Успех!

СЪДЪРЖАНИЕ